

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 27. marts 2024
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Mic Hedengran Helander
Sagsnr.: 2024-00790
Dok.: 3126371

Besvarelse af spørgsmål nr. 562 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 562 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 16. januar 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 562 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren i kølvandet på den i foråret 2023 omtalte sag om bortførelse af en 13-årig pige oplyse, hvilke regler og praksis der regulerer, hvornår politiet hhv. kan og skal offentliggøre oplysninger om specifikke sigtelser? Vil ministeren endvidere oplyse, om der efter de gældende regler i retsplejeloven vil være mulighed for at begrænse offentlighedens adgang til oplysninger om sigtelser med hensyn til beskyttelse af mindreårige under 18 år?”

Svar:

1. Justitsministeriet kan oplyse, at ministeriet i 2003 udstedte cirkulæreskrivelse nr. 9481 af 27. juni 2003 om nogle spørgsmål vedrørende politiets samarbejde med pressen. Her er bl.a. spørgsmålet om politiets videregivelse af oplysninger til pressen beskrevet.

Det fremgår heraf, at politiet som udgangspunkt ikke har pligt til at give pressen oplysninger om forløbet af konkrete straffesager. I mange tilfælde vil politiet dog selv orientere pressen om sager, som politiet vurderer kan have offentlighedens interesse. Politiets ret til at videregive og offentliggøre oplysninger fra konkrete straffesager er i den forbindelse underlagt enkelte regler i retsplejeloven samt de almindelige regler i straffeloven om tavshedspligt mv.

Efter retsplejelovens § 818, stk. 1, må politiet kun offentliggøre signalement eller andre oplysninger, der er egnede til at fastlægge identiteten af en formodet gerningsperson, såfremt den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og offentliggørelsen må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen, herunder for fastlæggelsen af den pågældendes identitet, eller for at forebygge yderligere lovovertrædelse.

Efter bestemmelsens stk. 2 må offentliggørelse af et fotografi af den formodede gerningsperson kun finde sted, såfremt der er begrundet mistanke om, at den pågældende har begået en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover.

Offentliggørelse som nævnt i stk. 1 og 2 må dog ikke foretages, såfremt det efter indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse og ulempe, som

indgrebet må antages at forvolde den, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb, jf. bestemmelsens stk. 3.

Efter retsplejelovens § 819, stk. 1, kan politiet i tilfælde, hvor der er en særlig bestyrket mistanke om, at en person, hvis identitet er politiet bekendt, har begået en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, efterlyse den pågældende person gennem presse, radio, fjernsyn eller ved anden form for offentlig efterlysning, såfremt dette må antages at være af afgørende betydning for strafforfølgningens gennemførelse eller for at forebygge yderligere lovovertrædelser af tilsvarende grovhed.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan der ved efterlysning som nævnt i stk. 1 gives oplysninger om den påsigtede kriminalitet og om den sigtedes identitet, herunder navn, stilling og bopæl, samt ske offentliggørelse af et fotografi af den pågældende.

Det fremgår af bestemmelsens stk. 3, at efterlysning ikke må foretages, såfremt det efter indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Efter retsplejelovens § 820, stk. 1, kan politiet, når der er en særligt bestyrket mistanke om, at en person, hvis identitet er politiet bekendt, har begået en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, offentliggøre et fotografi, et signalement eller andre oplysninger, der er egnede til at identificere den pågældende, i presse, radio, fjernsyn eller anden form for medie med henblik på at identificere vidner, såfremt vidnernes forklaringer må antages at være af afgørende betydning for strafforfølgningens gennemførelse eller for at forebygge yderligere lovovertrædelser af tilsvarende grovhed.

I forbindelse med offentliggørelse af oplysningerne som nævnt i bestemmelsens stk. 1 kan der gives oplysninger om den påsigtede kriminalitet og om den sigtedes identitet, herunder navn, stilling og bopæl, jf. bestemmelsens stk. 2.

Det fremgår af bestemmelsens stk. 3, at offentliggørelse som nævnt i stk. 1 ikke må foretages, såfremt det efter indgrebets formål, sagens betydning og

den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Det fremgår desuden af cirkulæreskrivelse nr. 9481 af 27. juni 2003 om nogle spørgsmål vedrørende politiets samarbejde med pressen, at uden for de tilfælde, der er særligt reguleret i retsplejeloven, beror vurderingen af, om politiets videregivelse eller offentliggørelse af oplysninger fra konkrete straffesager mv. er berettiget, på straffelovens regler om tavshedspligt og de almindelige principper om god forvaltningsskik. Det vil efter disse regler bl.a. afhænge af karakteren af den enkelte sag og den interesse, som offentligheden kan have i sagen, hvilke oplysninger der kan og bør videregives til pressen, og i givet fald på hvilken måde. Hertil kommer, at det er en forudsætning, at orientering af pressen sker inden for rammer, der sikrer, at politiets videre arbejde med opklaring mv. af den pågældende sag ikke unødigt hindres eller vanskeliggøres, ligesom det er en forudsætning, at oplysninger til pressen ikke videregives på en måde, som kan være egnet til at rejse tvivl om, at politiet og anklagemyndigheden udfører deres undersøgelser i overensstemmelse med almindelige principper om saglighed og objektivitet.

2. For så vidt angår den del af spørgsmålet, der vedrører muligheden for at begrænse offentlighedens adgang til oplysninger om sigtelser med hensyn til beskyttelse af mindreårige under 18 år, bemærkes det, at der i retsplejeloven er fastsat en række muligheder for at begrænse offentlighedens adgang til oplysninger om konkrete straffesager, herunder oplysninger om sigtelser.

Reglerne om dørlukning følger af retsplejelovens §§ 29-29 e. Dørlukning medfører, at det er forbudt offentligt at gengive, hvad der forhandles i retsmødet, medmindre dørlukningen alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet, jf. retsplejelovens § 29 d. Dørlukning kan ske både under grundlovsforhør og hovedforhandling. Dørlukning kan endvidere gælde for hele sagen eller dele af sagen, f.eks. under en vidneforklaring. Dørlukning kan ifølge retsplejeloven bl.a. ske, når en sigtet (tiltalt) er under 18 år, eller når sagens behandling i et offentligt retsmøde vil udsætte nogen for en unødvendig krænkelse.

I praksis ses dørlukning ofte anvendt i bl.a. sager om drab, voldtægt og øvrige seksualforbrydelser. I en række sager om seksualforbrydelser,

herunder voldtægt, skal dørene lukkes under den forurettedes forklaring, når denne anmoder om det, jf. § 29 a.

Reglerne om referatforbud følger af retsplejelovens §§ 30-30 b. Referatforbud betyder, at det ikke offentligt må gengives, hvad der er passeret under forhandlingerne i sagen. Der kan bl.a. nedlægges referatforbud, når en sigtet (tiltalt) er under 18 år, eller når offentlig gengivelse vil udsætte nogen for unødvendig krænkelse. Forbuddet går kun på selve forhandlingen. Dommen og dens præmisser kan således ikke forbydes gengivet efter § 30.

Det følger af retsplejelovens § 31, at retten kan nedlægge navneforbud i straffesager. Navneforbud kan under hensyntagen til lovovertrædelsens grovhed og samfundsmæssige betydning bl.a. nedlægges, når offentlig gengivelse vil udsætte nogen for unødvendig krænkelse.

Et navneforbud betyder, at navn, stilling eller bopæl på sigtede eller tiltalte eller andre personer, som indgår i sagen, ikke må offentliggøres. Et navneforbud forhindrer således ikke, at pressen refererer fra sagen, men pressen må ikke videregive de nævnte informationer eller andre oplysninger, som er egnede til at identificere den pågældende. Et navneforbud bortfalder senest ved afsigelse af endelig dom, jf. retsplejelovens § 31 a, stk. 3.

Det bemærkes herudover, at retsplejelovens § 1017 b forbyder offentliggørelse af identiteten, herunder navn, stilling eller bopæl, på forurettede i en sag om seksualforbrydelser. Formålet med bestemmelsen er at beskytte forurettede i sager om seksualforbrydelser mod den belastning, der kan være forbundet med at blive omtalt som forurettet i en sådan sag. Bestemmelsen finder anvendelse, når det er klart, at der er tale om efterforskning af en seksualforbrydelse, og gælder tillige efter, at der er afsagt dom i sagen. Bestemmelsen er ikke til hinder for, at politiet offentliggør den forurettedes identitet, når dette er påkrævet af hensyn til sagens opklaring eller i øvrigt til berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse.